

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Pastorietuin van de Sint-Martinusparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorietuin van de Sint-Martinusparochie

Titel:	Pastorietuin van de Sint-Martinusparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Lubbeek
Deelgemeente:	Lubbeek
Bron:	Schepping: 2016-08-01 Bijwerken: 2017-06-06 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303093
Coördinaten:	Breedte: 4.84679104995 Lengte: 50.8825544514

Primaire tekst

Pastorietuin, circa 1,5 hectare, met typische dualiteit: een vlak, bij de pastorie aansluitend, rechthoekig gedeelte en een -'landschappelijke' annex; restanten van oude beplanting (taxusrijen en knoteiken).

De in 1757 opgerichte pastorie – nu dekenij – behoort tot de vier vrijwel identieke norbertijnerpastorieën die in een korte tijdruimte in het Leuvense werden gerealiseerd. Het gaat om een classicistisch geïnspireerd, bak- en kalkstenen dubbelhuis, dat vrijwel gaaf bewaard is gebleven, zowel in- als uitwendig. Karakteristiek zijn de verticale banden van witte zandsteen, die de beneden- en de bovenvensters met elkaar verbinden, en het schilddak. Het poortgebouw dat samen met het woonhuis een binnenplaats vormt is hier nog aanwezig, in tegenstelling tot bij de pastorie van Korbeek-Lo. Op de Ferrariskaart (1771-1775) wordt het pastoriegoed afgebeeld niet lang na de bouw.

De heropbouw van 1757 ging gepaard met een grondige herschikking van het pastoriegoed als geheel. Opvallend hierbij is dat deze herstructurering beantwoordde – zoals bij de andere norbertijnerpastorieën – aan het toen gangbare model van het "*vivre entre cour et jardin*", in dit geval een binnenplaats tussen poortgebouw en pastorie en, daarachter, de eigenlijke tuin. De tweeledigheid die andere pastorietuinen kenmerkt is ook hier zichtbaar en zelfs bijzonder uitgesproken: een rechthoekige tuin die aansluit bij het woonhuis en een informele, 'landschappelijke' annex, die in de loop van de 19de eeuw landschappelijk werd aangekleed. De pastorie ligt aan een bijloop van de Molenbeek, die in de omgeving van het gebouw tot circa 1900 twee vijvers vormde: een grote vijver tegen de Binkomstraat aan ten oosten van de pastorie, en een kleinere langgerekte vijver ten zuiden ervan, waarin de arm van de oude ringgracht herkenbaar is. Zoals blijkt uit een cijnskaart uit 1663-1664 van de abdij van 't Park, was het rechthoekige gedeelte van de tuin achter het pastoriegebouw vóór 1757 volledig omgracht. Op een figuratief plan uit de Franse periode wordt het perceel dat in de tweede helft van de 19de eeuw landschappelijk zal worden aangelegd, aangeduid als "*partie de terre cultivée autrefois jardin*".

Gezien het huidige gebruik (als speelterrein voor jeugdgroepen) is het moeilijk om zich een beeld te vormen van de tuin in de tijd dat de pastorie nog als een gesloten entiteit functioneerde. Twee ansichtkaarten uit het begin van de 20ste eeuw gunnen ons een blik zowel op de binnenplaats als op de achterzijde van het hoofdgebouw. Opvallend is de uitbundige aanwezigheid van coniferen (vermoedelijk soorten *Chamaecyparis* en *Thuja*) en, aan de achterzijde, diverse beelden. Relevant is ook de grote, nu verdwenen, serre tegen de oostelijke zijgevel. Op een foto uit 1963, tijdens de nadagen van de 'dekenij', kunnen we opnieuw door de openstaande poort een glimp opvangen van de binnenplaats: nog steeds schijnjncipressen (*Chamaecyparis spec.*) en levensbomen (*Thuja spec.*), maar cementtegels in plaats van kasseien op het pad tussen poort en voordeur, een tuinvaas, en het gazon afgezoomd met vaste planten.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorietuin van de Sint-Martinusparochie

In 1983 werd het hoofdgebouw ingericht als openbare bibliotheek en werd de binnenplaats heraangelegd: taxushaagjes alom; het pad tussen poort en deur in betontegels vormt halverwege een verbreding die geaccentueerd wordt door vier kogel acacia's (*Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera'). Hierin is een kruisvormig geschoren taxusmassiefje uitgespaard. Binnen de primitieve rechthoek van de achtertuin komen echter nog een paar elementen of relictten van de oude situatie voor, met name een rij oude taxussen (*Taxus baccata*) die vermoedelijk ooit een hoge haag of palissade vormden en, archaischer, restanten van een oude randbeplanting die we ook langs de ringgracht van de pastorie van Sint-Pieters-Rode hebben aangetroffen: drie zomereiken (*Quercus robur*) met stamomtrekken van 261 tot 231 centimeter die ooit op 5 meter hoogte werden geknot. Een oude taxusrij vinden we ook aan de straatkant, buiten de primitieve rechthoek. Langs oevers van de voormalige vijvers komen enkele elementen voor die wijzen op een bescheiden 19de-eeuwse, 'landschappelijke' fase, bomen met stamomtrekken van 3 meter en meer (gemeten op 150 cm hoogte): witte paardekastanje (*Aesculus hippocastanum*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), zomerlinde (*Tilia platyphyllos*) en bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea').

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2002

Titel Text: Tuin van de pastorie bij de Sint-Martinuskerk

Grafische documenten

De heraangelegde voortuin van de pastorie. (Wijnant, Jo, 01-01-1998, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

GENICOT L. e.a. 1971: *Bouwen door de Eeuwen heen - Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, deel I: arrondissement Leuven*, het Ministerie van de Nederlandse Cultuur, Brussel, 299.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120530>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/42633>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 18de eeuw, tweede helft 18de eeuw, tweede helft 19de eeuw, vanaf 1975

Typologie: knotbomen, omheiningsmuren, pastorietuinen, pastorieën, poorten (bijgebouwen), sierhagen